

Voitto Aaltonen. 21.4.2009.

Tulevaisuuden tutkimuksen seuran luento Snellmanin kasvatustieteen luennoista v 1861

Ihminen on se Joksi hän itse itsensä tekee. Kukaan ei ole muuta kuin mitä hän tahtoo olla. – Muuten ei ole mitään vastuullisuutta, mitään syyllisyyttä. Vapaus on sen edellytys.

Ihmisen ei pidä tahtoa olla muuta kuin mitä hänen tulee olla; tämä on järki, oikea vapaus.

Ihmisen tulee tehdä itsestään jotakin, mikä ei riipu hänen omasta mielivallastaan, jotakin, ***mikä on pätevää, vaikka hän ei olisi olemassakaan.*** Tämä on kasvatustieteen suurin piirte. Siinä on pakko, johon ihmisen tulee alistua. Hänen tulee olla jotakin, mikä **ei riipu** hänen ratkaisustaan.

Kasvatustieteen on läpi elämän jatkuva itsekasvatustieteen järkeen ja vapauteen.

Ihmisen syntymävapauttomuus, joka erottaa hänet eläimestä, mahdollistaa ihmisen kasvamisen vapauteen ja järkeen.